

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації **Голод Наталії Степанівни** на тему «**Драматургічні категорії в системі художнього мислення Василя Стефаника**», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія

Актуальність теми дослідження і отриманих результатів.

Дослідження будь-якого літературно-мистецького явища у дискурсивному полі генерики, поетики чи стилістики ніколи не втратить актуальності, адже передбачає розгляд літератури/письменника/твору не як закритої в собі речі, а в системі однорідних елементів із обов'язковою диференціацією індивідуальних особливостей і специфічних ознак досліджуваного, що стає можливим лише за умови зіставлення з однорідними елементами системи.

Окрім наведеної вище загальної актуальності, існує низка локалізованих конкретикою об'єкта і предмета дослідження проблем, які виявляють суголосність із загальноісторичними, теоретичними й методологічними питаннями сучасного літературознавства. До таких передусім належить проблема дифузії родів і жанрів, а також тісно пов'язана з нею генологічна проблема канону та деканонізації у системі літературних гатунків. Водночас в історико-літературному контексті важливо з'ясувати конгруентний зв'язок між видозмінами «жанру» і поетикальним потенціалом «методу», враховуючи еволюційну змінюваність у літературному процесі домінантних напрямів, течій і стилів (зокрема й стилів епохи).

Повсякчас актуальним у літературознавстві є питання про «секрети» поетикальної та стилістичної майстерності того чи того письменника. Значущість проблеми зростає, коли йдеться про такий важливий для розвитку всієї української літератури період, як кінець XIX – початок XX століть і, зокрема, про місце й роль у національному літературному процесі Василя Стефаника. З одного боку, у творчості прозаїка знайшли віддзеркалення закономірності світової та національної літератури зазначеного періоду, з другого – запроваджені ним ідейно-естетичні принципи, прийоми й засоби художнього зображення стали своєрідним орієнтиром і зразком індивідуально-авторського налаштування жанрово-стилістичних модифікацій для літературних послідовників майбутніх поколінь.

Зазначені вище аргументи обґрунтовують актуальність поданого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію узгоджено з науковими дослідженнями кафедри української літератури Факультету філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», зокрема з темою «Актуальні проблеми сучасного літературознавства, українська література в європейському контексті, розвиток західноукраїнського літературного процесу кінця XIX – початку XX століття: художні традиції і тенденції». Тема дисертації

затверджена вченою радою університету (протокол № 11 від 29 листопада 2016 р.).

Наукова новизна одержаних дисертанткою результатів.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що в ній *вперше*:

- комплексно проаналізовано функціонування драматургічних елементів у загалом епічній за визначенням роду новелістиці Василя Стефаника;
- драматургічність як індивідуально-авторську рису художнього мислення та творчого методу Василя Стефаника зіставлено з відповідними історичними й типологічними обставинами розвитку національної та світової літератури кінця XIX – початку XX століть;
- проаналізовано й систематизовано функціональне призначення та прийоми і засоби художнього втілення елементів драматургічності, сценічності, візуалізації та авдіалізації у прозі письменника;
- з'ясовано значущість і параметри впливу Стефаникового новаторства на подальший розвиток українського літературного процесу.

Особистий внесок здобувачки. Дисертація є самостійно виконаною роботою, в якій виявлено та комплексно проаналізовано детермінанти, функціональне призначення та засоби художньої реалізації драматургічних елементів у прозі Василя Стефаника в дискурсивному полі українського та світового літературного процесу кінця XIX – початку XX століть.

Ступінь достовірності результатів дослідження. Обґрунтованість і достовірність одержаних дисертанткою результатів забезпечена опрацюванням нею численних наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів із досліджуваної проблематики, монографічних праць та наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів, застосовано низку загальнонаукових і вузькоспеціалізованих методів. До перших зокрема належать аналіз (для розщеплення творчості В. Стефаника на окремі значущі жанрові чи стилістичні елементи і вивчення цілісного явища шляхом пізнання його окремих частин), синтез (коли вектор дослідження, навпаки, спрямовується на узагальнення, від часткового – до цілого), дедукція (для виокремлення драматургічних елементів у прозі Василя Стефаника) та індукція (для створення цілісного уявлення про значущість категорії драматургічності в системі художнього мислення письменника). Комплексне застосування методів наукового пізнання включає принцип історизму й методик у генологічного аналізу, методологічний інструментарій культурно-історичної школи, історико-порівняльний метод, біографічний і частково соціологічний методи сприяють розкриттю механізмів впливу факторів біографії та соціального середовища на характер художнього мислення письменника та на його тяжіння до певної ідейно-естетичної доктрини. Здобутки психоаналітичного та герменевтичного методів застосовуються для інтерпретації окремих творів, епізодів, образів, тем, мотивів, сюжетів, досягнення структуралізму допомагають систематизувати елементи драматургічності у певний впорядкований арсенал прийомів і засобів

художнього зображення, здатний реалізувати своє функціональне призначення на рівні художнього тексту. Філологічний метод та метод рецептивної естетики спрямовані на пояснення мовно-стилістичних особливостей художнього мислення автора. Підтвердженням обґрунтованості результатів дослідження є їх апробація на науково-практичних конференціях, публікації в наукових фахових виданнях.

Практичне значення одержаних результатів. Практична цінність одержаних автором результатів полягає у тому, що отримані в дисертації методичні підходи, теоретичні висновки та практичні рекомендації можуть бути використані на заняттях з історії та теорії української літератури, психології художньої творчості, генерики української літератури, під час написання курсових і дипломних робіт з історії та теорії літератури, а також спецкурсів із вивчення творчості Василя Стефаника у процесі пізнання «секретів» жанрово-поетикальної майстерності письменника.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні результати дослідження висвітлено в 8 публікаціях, із них 8 – основних одноосібних (6 – у наукових фахових виданнях України; 2 – в іноземних періодичних виданнях).

Список публікацій Голод Н.С. за темою дисертації

Статті, опубліковані в наукових фахових виданнях України

1. Голод Н. С. Засоби драматизації та сценічної візуалізації у новелістиці Василя Стефаника: діалог і монолог. Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2017. Вип №3(39). Івано-Франківськ, 2017. С. 444-457.

URL:<https://www.pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/download/1274/125023>

2. Голод Н. С. Проблема дифузії жанрів у літературно-критичній рецепції українських та зарубіжних дослідників. Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2017. Вип №4(40). Івано-Франківськ, 2017. С. 490-499.

URL:http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pvntsh_sl_2017-2018_4-3_47.pdf

3. Голод Н. С. Трансформаційний потенціал малої прози в історико-літературному процесі (на матеріалі художньої творчості Василя Стефаника). Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2019. Вип. №3(55). Івано-Франківськ, 2019. С. 425-437.

URL:<https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/download/991/977/3907>

4. Голод Н. С. Культурно-історичні детермінанти драматургійності Стефаникової новелістики. Українське літературознавство. Львівський національний університет імені Івана Франка. Вип. 85, 2020. С. 180-189.

5. Голод Н. С. Конгруентність драматургійності й експресіоністичності у малій прозі Василя Стефаника. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика». Вип. 29. Том 1. 2020. С. 83-89.

URL:http://www.apfn-journal.in.ua/archive/29_2020/part_1/29-1_2020.pdf

6. Голод Н. С. Драматургійність як літературознавча категорія. Мова і культура. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, Вип. 22.Т. VI (201). 2020. С. 64-70. URL:<https://burago.com.ua/wp-content/uploads/2020/08/201.pdf>

Статті в зарубіжних наукових періодичних виданнях

7. Голод. Н. Проблеми конгруентності жанру та стилю у новелістиці Василя Стефаника. Science and Education a New Dimension. Philology. Vol. VII (69), Issue: 234, 2020 Sept.. Budapest, Hungary. P. 19–22.
URL:https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/fil_viii_234_69.pdf
<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2020-234VIII69-04>

8. Golod N. Dialectics of populism within Vasyl Stefanyk's ideological and aesthetic concept. Kelm. Knowledge, Education, Law, Management. № 1 (29). Lublin, Poland. 2020. P. 83-104. URL:<http://kelmczasopisma.com/viewpdf/707>
<https://orsid.org/0000-0002-4754-844X>

Характеристика особистості здобувачки.

Голод Н. С. у 1995 році закінчила Львівський державний університет ім. І. Франка, здобула ступінь спеціаліста за напрямом «Філолог. Викладач російської мови і літератури». З 01.10.2016 до 30.09. 2021 – аспірантка кафедри української літератури ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням літературознавчої та спеціальної термінології. Стил ь викладених в дисертації матеріалів дослідження – науковий.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Робота не містить елементів плагіату чи самоплагіату.

Як результат попередньої експертизи дисертації Голод Н. С. «Драматургічні категорії в системі художнього мислення Василя Стефаника» у межах фахового семінару, який було проведено на базі кафедри української літератури факультету філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», та повноти основних результатів дослідження:

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Голод Наталії Степанівни на тему «Драматургічні категорії в системі художнього мислення Василя Стефаника».

2. Констатувати, що представлена дисертаційна робота відповідає спеціальності 035 «Філологія» та вимогам пп. 9, 10, 11 «Про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 зі змінами та доповненнями, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», зі спеціальності 035 «Філологія».

3. Рекомендувати дисертацію Голод Наталії Степанівни на тему «Драматургічні категорії в системі художнього мислення Василя Стефаника»

до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 035 «Філологія».

Рецензенти:

Доктор філологічних наук, доцент,
доцент кафедри світової літератури і
порівняльного літературознавства
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Іванна ДЕВДЮК

Кандидат філологічних наук, професор,
декан факультету іноземних мов
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Наталія ЯЦКІВ

23.09.2021 р.

